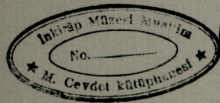

۲۳ اغستوس ۱۹۱۷

صافی : ۷

برنجی سہ

کتابخانه
مصدق
ع

علم ، صنعت و اخلاق دارُ لفظی مجموعہ

کورمش حیاتی بزه دها یقیندن آکلامشدر . بو یولده کی مساعیسه انسانیه ایفا ایلدیکی خدمت پک بوو کدر . بونک شهادی ده تاریخدر . باقوندن اولده علوم ده تجربه اصولی قوللانیلمش ایدی ، ده فایزندن اولده هر نوع ولایت ونفوذدن عاری تدقیقاتله حقیقی بولمه چالیشان طالمر یتشمشیدی . فقط او عالمرک کتابلری دکل ، باقون وده قارتک فلسفه سی قرون وسطا ذهینتی تخریب ایدی . روسودن اولده دولت خلک آرزوسنه استناد ایتمی نمی ایدن سیاسیون وار ایدی . فقط روسونک فلسفه سی اداره عمومی فکری اورتیه آندی ، بوکونکی دموقراسی جریانتک مبشری اولدی .

دیه جکسکر که او وقت علوم مترقی دکلدی ، شیمدی بولدی حقیقتلر ، « غیر شخصی » اولان علوم وار ، او بتون مسائل حل ایدرکن برده صرف « شخصی » اولان فلسفه یه نه احتیاج وار ؟ ذهنک فلسفی بر تریبیه سی سزی بو سؤالی سورومقدن منع ایدر . چونکه علمک بتون حقیقی بولدیغه بولاجغه دهاغه قانع اولمیسکر که بو سؤالی سودا بیله سکر . فقط بیلدیریکرک نه درجه یه قدر نام اولدیغه آرامه و تنقیده ذهنکری آیشدیر بر سر کزه کورورسکر که علم انسانک بتون تجسس احتیاجی تطمین ایدمه یور . چونکه حقیقه یالکر شیئی بر نظرله یابور . حالبوکه حقیقت شی ایله تفکیک مطابقتدر . بناء علیه یالکر شیئت اونی تماماً ارا نه ی کافی اولمادیکی کی یالکر نفسی وحدسی بیلکیلر ده اونی کورستره من . بالعکس حقیقت بو ایکی یولده کی تدقیقاتک یکدیگر کی تمام ایتمسیه بولونه بیلیر . اگر روحکزر سر بست دوشونجه یه آیشمش ، تجسس قابلیتی نمی ایلمش ایسه علم بزه نه لری ، نه درجه یه قدر بیلدیرمه بیلیر ؟ سؤالی صورتیه مجبور اولورسکر . بو سؤالک جوایی نه واسطه ایله بولایله جکسکر ؟ ینه دیگر بر عام اعانه سیله یی . . . شه سکر خیر . . چونکه علم کندی دائره سی داخلنده کی نقصانلری کورستره بیله کندی اصولندن تولد ایلمن نقصان ارا نه ایله من . شیئتک سزه حقیقی نام اولارق بیلدیروب بیلدیرمدیکی بشقه بر اصوله ، فلسفی بر طریقله آوامکزر لازم . . . مادامکه حقیقت شی و نفسک مناسبیدر ، او حالده نفسی وحدسی بر اصوله او نقصانی بولاییلرسکر .

اونی بولدقدن صورکرا قارشیکزده بر طاقم مسائلک موجود اولدیغی کوره جکسکر ، اومسائله قارشى کوزمی قایله جکسکر ؟ دییه بیلیرسکر که اومسائلر هیچ بر زمان حل ایدله مه مشدر ؛ فقط شیمدی یه قدر حل ایدله مه سی الی الابد حل اولونه میه چی حکمنی ویرمه دکل ، نه ایچون حل اولونمادیغی آرامه ساقدر . بومسئلهی حل ایچونده فلسفه یاباجکسکر . نره دن

کینسه کز آریستونک شو مآله کی لاموت سوزی سزی قارشیلار : فلسفه یایق لازم اولدیغه قانعه کز فلسفه یاپورسکر ، دکلسه کز ینه فلسفه یاپورسکر ، ماضیده نه کی احتیاجدن تولد ایلمش اولورسه اولسون بوکون فلسفه احتیاجی تولید ایدن الک باشل سبب « علم » ، علمک تنقیدی ، علمک شیئی اصولله تجسس جسمزی تطمین ایدمه مه سی ، حیاتک حقیقتی تطمین ایدمه مه سیدر .

علم یالکر شیئی تدقیقاتله کائنات وانسانیتی وضوحله کورستره مدییکی ، ذهنکزر اونک حتی فرضیه لری حقیقت شکنده قبول ایلدیکی حالده بیلله مطمئن اولمادیکی کی افعالکزرک غایه یه نه تمسایله تنویر ایدمه من ؛ یالکر تجربه ساحه سنده قالدقجه افعال ایچون کورستره جکسکر غایه نقصان اولمقدن قوریتلاماز . چونکه بوتقدیرده انسانی اولدیگی کی ، یالکر بر نقطه نظرندن کورمش و اخلاق او نقطه یه استناد ایتدیره رک یاریم بر نتیجه الیه ایتمش اولورسکر .

بوعصر عام عصری اولدیگی ایچون فلسفه ده یلدار اولیور . چونکه علم عصری دیمک حسی عام تدقیقاتنه مساعد بر زمین حاضر لایان بر عصر دیمکدر . او مساعد زمینده بورون ذهن ، علمک محصولاتیه کائناتک ایضاح ایدله مدییکی کوردیکی ایچون حس تجسسی عقیده لره دکل ، حقیقی بولونجه یه قدر اوغرا . شمعله تطمین ایدمه یان ذهنلر ایچون فلسفه قطی بر احتیاجدر . فلسفه مک ماضیده کی خدمتی انکار ایدمه بیلیمک ایچون تاریخی قایاق ایجاب ایدر . استبقالده علم ایچون یکی بر افق آچوب آجامه جغنی ، مظام حقیقتلری بر پارچه دها تنویر ایدوب ایدمه یه جگنی تقدیر ایدمه بیلیمک اونی « هوایات ذهنیه » عذر ایدنرک ایتمی دکلدر . اونلر یالکر « خاتم الفلاسفه » آراقله اشتغال ایتدینلر ، عقل واراده بشریه مک نحو اولدیگی زمان و مکانه بلکه بولاییلیر .

...

ختمی سزی قوروسلیم !

بو یوک آدملمری نیل ایدم . . . توفیق فکرتک وفاتی کونی مناسبیه ، هر طرفه کورستیرین حرمت ونظم حسلری بو بو یوک ونجیب شاعرک ، ملنک روخنده نه درین ایزلر براندیغی ومل دهارلک هیچ بر زمان اونوتولمه جغنی کورستیرور . هیچ شبه یوک فکرت کی ، کال کی ، بر قاج عصر طرفه پک نادرا یقین دهار ملنرک الک فیتدای فکری ثروتلری وشخص مفکوره لری در . بناء علیه او لارک علوی خاطر لری کنبلاک ایچون ابدی بر مفکوره درسی تشکیل ایدر . ماضیه ، ماضی نک بو یوک

خجکانه

اسکي قهرمانلر

فرمان

صانکه بر طوفاندي . کوک دهلنمش کي فاصله-ز ياغورلر ياغيور ووتون اوردو سملنه دوغو سيل ، جامور ، سيس وورا اينجه داهلرليوردی . بلغراد ، شاباج بولي چوگشیدی . قاراکافي اورمانلره ، صواب يوقوشلره ، اوچوروملو داغلره ديلشين اومايان نقلیه دوملری بديگيريله برابر غايب اولملاردی . ضابطلر ياغييور ، بورو سسلری اييتيديليور ، آتارلر کيشينوردی . حتی پادشاهک اوتاغي بيله ميدانده يوقدی . بويضا پول اوچ کوندر پيتوب نوگنه-ميوردی . قوناق بيرته يالکر کردونه-سنگ چادری قورولايليشدی .

پادشاه ، کردونه-سنگ نچيره-سندن کندی اوتاغي کورمينجه ، اطرافنده-کي ايصالنمش آلمی ، ييشلی ، صيرمالي اوابيلره کوزلری قاماشديران ايری وچوبک محافظلرینه :

— داهاه دورماياجقیمی بز ؟

دیدی .

— ....

هيچ کيسه جواب بيرمدی . هرکس اوکنه قابيور و شاقير شاقير ياغورلر ياغييوردي . اختيار پادشاه خاستا ایدی . فقط آتارلرنده-کي نافرئيس صيريلری دوييوره ، دويان يارايي نمازيي سملينده قيلباسي دوشونوبوردي . آرتق اسکيسی کي آته پنه-ميور ، حتی وزرلريله استتاره ايچون بيله کردونه-سندن چيغاميوردي .

قوناق برنده اوتاغ هايوني کورمين بوتون اوردو آساني برغضب قارشينده دونا قالمش کنشاهکار بر جاعت کي بر دنبره صوصدی . سسلر ، بوورلر ، اوغولنلر ، حتی آتارلر کيشنمه-سی بيله کيدیلی . يالکزر پرلره وچاليلره دوشن ياغور دامالارنلرک شيقردیسي دويولو . يوردي . صدواظم نه يامشیدی ؟ تا استايولن بری پادشاهدن بر قوناق ايلری کيدیيور ، يولاری دوزملتيور ، اوتاغ هايوني قوردور-بيوردي . بو اونوک وظيفه-سی ایدی .

قطق هانی اوتاغ هايون ؟ ...

ياغورلرک لوش کولککلی اينجهده قوجا قاووغی واوزون بوييله صوفولونلرک آغری اوکنده باغلی ، کوزلری برده ، ياولاش ياولاش کردونه-ب افالاشديني کورولدی . اولافلر آچيلارلر پول ويريورلردي . آوقاشندن اوچ طولوو وزرلرده-کليوردي . قاووغندن ميزان سولر سولغون يوزينه ، ساری صافاله آقيوردي . صوم صيرما پرده-مک يانته کلنجه :

— پادشاهم ، مرحمت ايديکيز ، فولکزک چادريه تحريف

بوپورکيز .

دیدی .

— يزم اوتاغمز ايچون پايامادی ؟

— اوتاغخيرلر قورولاندي بولي غايب ايتشار . قوناغه کله-مديلر

پادشاهم ...

— ....

— ....

— ....

قهرمانلرته حرمت دوغريدن دوغری به ملت حرمت ديتکدر ، چونکه بو بويوک شخصيتلری ملت دوهورمتر .

طبيي درک برملنک بوپورکلی ، داهيلری آتني اثرلرني اکال ايدهرک ، اينجيزدن چکيلوب کيتکدن سوزکه حافظه-مژده سيلنيز برومق اشغال ايدهر . بوتون آقيشلرمن ، نچيل و تندرلرمن-کنديسنک حضورنده اولمازسه بوتون قوتی ، بوتون صمييتی محافظه ايدهر . اساساً بويکي آقيشلردن حياتنده هيچ بر حظ دويمايان ، حتی مدح وئاشدن بيله صيقلان حقيق بويوک آدملر ، اثرلرنيک بوتون عظمت و قدرتي کنديلرنده حس ايدنلر و خارجدن هيچ برشي بکله-يارلدر . بر منفکری ، بر صنعتکاری حياتنده مدح وئاشا نفدر قولايه ، تنقيد و مؤاخذهده او قدر کوچدر . بنا-عليه ياشايانلره قارشى کوسترلين فرط تندرک ، ابدال ايديلن آقيشلرک صمييتندن شبه ايديله-يلير . اساساً حياتدن چکيله-ميش بر آدمک ، هنوز اکال ايدله-ميش اثرني نفدر و تخمينده-ک آزار اسات ايديلير . بويوک بر اثر ، آتني بر آبد آله-مندن سوزکه آقيشلاير ، بونک ايچونده اترك صوکنی بکله-ک لازمدر .

بر آدمی يوزينه قارشى مدح اتمک غرووه پول آچقدرد ، غرور و تعدح ايسه علم ، صنعت ساحه-سی خارجندهدر .

توفيق کثرت ، شرده عظيم بر اختلاف ياهوق متين برخلافک اساسلرني قوومق اوزره ايکن آرامندن کيتدی . بوراده فکرتک ادبيات ، اخلاق ، صنعت ... ساحلرنده ياهوق انقلابلری ، تجددلری منافقه ايدمه-ک دکتر . بولنره عائد حکملر درين تدقيقلر و تبطلردن سوزکه وريلرلدر .

بو خصوصده تفيلر ، فکترلر آيريله-يلير . فقط شرده شدی به قدر بيشيله-ميش انقلابلر يايان بو بويوک ملي شاعرمنک حساسيتنده-کي نيکيلکي ، صنعت ديوغولرنده-کي ايجيله-کي وعلوکی ، اخلاق تفيلرنده-کي نجات و مناتق ، کنديسی نامق کال ايله برلکده-ک بويوک دهاالرم صيراسنه قويمشدر .

يالکزر فکرتک خاطره-سی تنجيد و نچيل ايدرنک شوني اوتومده-ميلدرکه او ، بوتون برملنک مالدر . فکرتی آکلایان ، فکرتی دويان يالکزر اونوک اطرافنده-کي بر زمهره دکل ، بوتون بر ملندر . چونکه او بر فردت دکل ، بر شخصيتی . فکرتک اطرافنده ، ديککلی ايچون چکيلمز بر نوع حدود آيترمق ، شيعيلکه بکزه-ر بنوع «فکرتيغله» احداث اتمک ، فکرتک شخصيته مضرور .

فکرتی بوپونلک ، ملت نظرنده ، کنديسی اتي طاييانلر نظرنده دها زياده اعتلا ايتدیرمکه فردی ، عييتلردن ، زمروی مسلوبيتلردن زياده ، اونک هر-ساحده-کي علوکی ، بوپوککتي کوسترتمک اولور . فکرتک صنعتده-کي رفيق دويولرني ، حساسيتنده-کي ايجيله-کي ، معنوياتنده-کي بوکککي . معاوضلرنده-کي اثبات ايچون اک اتي واسطه ، ادبياتده ، شعر و صنعتده ، اخلاقده ياهوق ايديني بويوک ووللری جدی تدقيقلره ميدانه چيقارمندر .

يکي مجموعه ، ماضيمزک بويوک قهرمانلرني ، داهيلرني نچيل ايجيکي واولنر خنده علمی وادبی تدقيقلر ياهوق کنديسنه بر غايه انخاد ايتمندر .

***

